

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝΥΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
1833 - 1962

ΓΕΝΙΚΑ¹

‘Η σημασία τῶν τοπωνυμίων καὶ ἀνθρωπωνυμίων ἔχει πλήρως σήμερον ἀναγνωρισθῆ διεθνῶς καὶ ἡ σπουδὴ αὐτῶν ἀποτελεῖ εἰς ὅλας τὰς χώρας τὸ ἀντικείμενον ἐνδιαφέροντος εἴτε εἰδικῶν ἐπιστημόνων² εἴτε ἐπιστημονικῶν ‘Εταιρειῶν³ καὶ περιοδικῶν⁴ εἴτε τέλος εἰδικῶν διε-

1. ‘Η ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἔκθεσις καὶ ἡ ἀναγραφὴ τῶν σημαντικωτέρων μελετητῶν, ἵδιως τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, δὲν μειώνει καθόλου τὴν ἄξιαν τῆς προσφορᾶς τῶν μὴ σημειουμένων κατωτέρω. ‘Η κατὰ τὸ δυνατὸν μνεῖα δὲν εἶναι ἔργον μιᾶς πλήρους βιβλιογραφίας τὴν δύοταν ἐποιμάζομεν. ‘Η ἀναγραφὴ γίνεται κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν διὰ νὰ φανῇ καλύτερον ἡ μέθοδος ἔρευνης καὶ μελέτης τῶν τοπωνυμίων καὶ ἀνθρωπωνυμίων.

2. Σημειοῦμεν ἐνταῦθά τινας, ὡς τοὺς Σκανδιναβοὺς *J. Sahlgren*, *B. Hesselman*, *V. Jansson*, *H. Staol*, *L. Moberg*, τοὺς Γάλλους *Houzé*, *H. Cocheris*, *H. Groeler*, *Aug. Longnon*, *A. Vincent*, *A. Dauzat*, *Ch. Rostaing*, *P. Fouché*, τοὺς Γερμανοὺς *Schnets*, *H. Krahe*, τοὺς Ἀγγλους *A. S. Smith*, *Alan S. C. Ross*, *M. Aurousseau*, τὸν Ὁλλανδὸν *J. Pieter Meertens*, τὸν Βέλγον *H. J. Van de Wijer*, τοὺς Ἰσπανοὺς *A. Griteria*, *Montoliu*, *José Castellort*, τοὺς Ἰταλοὺς *C. Battisti*, *Pieri Pasculi*, *Parlangeli*, τοὺς Ἐλβετοὺς *Muref* καὶ *H. Jaccard*, *Hubschmied*, *P. Aebrischer*, τοὺς Πορτογάλλους *V. Buesco*, *J. M. Piel*, τὸν Γιουγκοσλάβον *Petarskok*. Διὰ πλείστα βλ. Ἱω. Θωμοπούλου, Τὰ τοπωνύμια μας, Θεσσαλονίκη 1958, σ. 9 - 14. Εἰς τοὺς τόμους τοῦ περιοδικοῦ *ONOMA* ἔχουν δημοσιευθῆ βιογραφίαι μετὰ βιβλιογραφίας πολλῶν περὶ τὰ τοπωνύμια καὶ ἀνθρωπωνύμια ἀσχοληθέντων, ἐν οἷς καὶ τοῦ Κ. Ἀμάντου καὶ Μ. Τριανταφυλλίδη.

3. ‘Ω; εἶναι ἡ *Commission de Toponymie et Dialectologie* (Βέλγιον), ἡ *Permanent Committee of Geographical Names* καὶ ἡ *English Place Names Society* (Ἀγγλία), τὸ *Bureau de Tomonymie et d'Anthroponymie* (Ὁλλανδία), *American Name Society* κ.ἄ.

4. ‘Ω; εἶναι τὰ *Beiträge zur Namenforschung*, Heidelberg. *Bulletin de la Comm. Roy. de Toponymie et de Dialectologie - Handelingen*, Bruxelles. *Names, California. Namn och Bygd*, Köpenhamn. *Revue Internationale*

θνῶν συνεδρίων¹. Τελευταίως μάλιστα (1950) εἰς τὸ Louvain ἴδρυθη τὸ *Centre International de Sciences Onomastiques (C.I.S.O.)* μὲ γενικὸν γραμματέα τὸν καθηγητὴν H. J. Van de Wijer, τὸ δποῖον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ἔχει νὰ προωθήσῃ τὴν ἔρευναν καὶ τὴν σπουδὴν τῶν τοπωνυμίων καὶ ἀνθρωπωνυμίων καὶ νὰ ἀναπτύξῃ πνεῦμα συνεργασίας μεταξὺ τῶν τοπωνυμιολόγων καὶ ὄνοματολόγων ὅλου τοῦ κόσμου² διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ *ONOMA*³.

Εἰς τὴν ‘Ελλάδα, δεῖ ἐν τῶν λίαν ἐνδιαφερόντων θεμάτων τῆς ἱστορικῆς χωρογραφικῆς διερευνήσεως ὡς εἶναι τὰ τοπωνύμια, δυστυχῶς δὲν ἔχουμεν ὀργανωμένην προσπάθειαν οὔτε διὰ τὴν συλλογὴν οὔτε διὰ τὴν μελέτην τῶν τοπωνυμίων καὶ ἀνθρωπωνυμίων τῆς χώρας μας. ‘Ο, τι ἔχει συντελεσθῆ εἶναι προϊὸν ἐνδιαφέροντος καὶ ἔργασίας μεμονωμένων ἀτόμων. Ἐκ τῶν νεωτέρων ‘Ελλήνων πρῶτος ὅστις ὑπέδειξε τὴν σπουδαιότητα τῆς μελέτης τῶν ‘Ελληνικῶν τοπωνυμίων καὶ ὄνομάτων εἶναι ὁ A. Kυπριανὸς⁴ τῷ 1862, ὅστις μεταξὺ ἄλλων ἔγραψεν: «Πηγαὶ αἱ δποῖαι ἔμειναν ἀπαρατήρητοι εἶναι αἱ ἔξῆς: Τὰ ὄνοματα τῶν χωρίων, μάλιστα δὲ αἱ τοποθεσίαι, ὡν πολλὰς ἔχει ἐκάστη πόλις καὶ κώμη. Τὰ γεωγραφικὰ ὄνόματα τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν ἔπι δὲ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὁρέων τοῦ ἐλευθέρου βασιλείου...., ὡν πολλὰ διεσάθησαν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀδιάφθορα, δύναν-

d'Onomastique, Paris κ.ἄ. Πλήρη κατάλογον τούτων βλ. *Onoma*, τ. 8 (1958/9) [1960], σ. 207 - 229. Πβ. καὶ A. Dauzat, *Les Noms de Lieux*, Paris 1951, σ. 264, Ch. Rosteing, *Les noms de Lieux*, Paris 1954, σ. 135.

1. Τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον εἰς τὸ Παρίσι (1938, 1947), τὸ τρίτον εἰς τὰς Βρυξέλλας (1949), τὸ τέταρτον εἰς τὴν Ούψαλαν (1952), τὸ πέμπτον εἰς Σαλαμάνκαν (1955), τὸ ἕκτον εἰς Μόναχον 1958, τὸ ἕβδομον εἰς Φλωρεντίαν 1961 καὶ τὸ ὅγδοον θὰ γίνη εἰς “Αματερνταμ τῷ 1963.

2. Τὸ πρῶτον ἀρθρὸν τοῦ καταστατικοῦ λέγει: «Il est constitué un Comité International des Sciences Onomastiques (C.I.S.O.) en vue d'organiser des congrés internationaux de sciences onomastiques, d'établir et de maintenir le contact entre les spécialistes». Βλ. *Onoma* 1 (1950), σ. 23.

3. Τούτου ἔχουν ἐκδοθῆ ἥδη 8 τόμοι. Πλὴν τῶν γενικῶν εἰδήσεων καὶ ἄλλων σχετικῶν περὶ τὰ τοπωνύμια καὶ ἀνθρωπωνύμια δημοσιεύεται ἐνταῦθα καὶ ἡ σχετικὴ κατὰ κράτη βιβλιογραφία. Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν εἰς τὸν τρίτον τόμον συνειργάσθησαν οἱ M. Τριανταφυλλίδης καὶ N. Ανδριώτης, ἀπὸ δὲ τοῦ τετάρτου καὶ ἔξῆς οἱ N. Ανδριώτης καὶ Δ. Β. Βαγιακάκος.

4. Προτροπὴ εἰς σύνταξιν ἴδιωτικῶν τῆς νέας ‘Ελληνικῆς γλώσσης, Φιλ. στωρ 3 (1862), σ. 3 - 4.

ταὶ νὰ διαφωτίσωσιν οὐκ ὀλίγον τὴν ἀρχαῖαν γεωγραφίαν καὶ τοπογραφίαν».

Πρώτος δὲ ὅστις « ὥφελιμώτατον πονημάτιον συνέταξεν ἐπιγραφόμενον « Ὁδηγὸς τῶν ἀπλῶν τοπογραφικῶν περιγραφῶν » εἶναι δ Ἀντώνιος Μηλιαράκης¹ τῷ 1884. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ περιοδικοῦ τούτου σκοπὸν εἶχε « νὰ παράσχῃ τὴν κλεῖδα τῆς εὑρέσεως καὶ συλλογῆς γεωγραφικῶν καὶ ἴδιως τοπογραφικῶν γνώσεων παντὶ τῷ δυναμένῳ νὰ ἀσχοληθῇ περὶ τὴν τοιαύτην ὕλην ». Ὁ Μηλιαράκης ἐπρόκειτο νὰ ἔκδώσῃ καὶ Γεωγραφικὸν Ἀρχεῖον, περιοδικὸν δηλ. ὅπου θὰ ἔδημοσιεύετο ὡλὴ γεωγραφικὴ καὶ τοπογραφική.

Τελευταίως ἔξεδόθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Ἰω. Θωμοπούλου περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον *ONOMATA, Revue d'onomastique grecque*. Τούτου ἔκυκλοφορήθησαν μόνον τὰ fasc. 1 (Juillet 1952), pp. 34 καὶ fasc. 2 - 3 (1954), pp. 48.

Δὲν ἔχομεν δυστυχῶς ἀκόμη μίαν πλήρη σχετικὴν βιβλιογραφίαν διὰ νὰ ἴδωμεν τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀξίαν τῆς συντελεσθείσης μέχρι σήμερον ἔργασίας περὶ τοῦ θέματος, διὰ τῶν ἐπὶ μέρους ὅμως καὶ κατὰ περιφερείας ἢ κατὰ χρονικὰς περιόδους δημοσιευθεισῶν βιβλιογραφιῶν ἐπὶ γενικῆς ὕλης δυνάμεθα νὰ ἔχτιμήσωμεν τὴν εἰς τὴν τοπωνυμικὴν καὶ ἀνθρωπωνυμικὴν ἔρευναν προσφορὰν τῶν Ἑλλάδι περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων.

Οὕτω, σχετικὰς ἔργασίας εὑρίσκομεν εἰς τὰς βιβλιογραφίας:

A. Μηλιαράκη, Νεοελληνικὴ Γεωγραφικὴ Φιλολογία, ἥτοι κατάλογος τῶν ἀπὸ τοῦ 1800 - 1889 γεωγραφηθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐν Ἀθήναις 1889, σσ. 126 [Συμπλήρωμα ὑπὸ A. Μυστακίδου, Κρίσεις, διορθώσεις, προσθῆκαι (εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Γεωγραφικὴν Φιλολογίαν τοῦ A. Μηλιαράκη, 1899)], Ἐν Κπόλει 1890 καὶ ὑπὸ Σ. π. Δεβιάζη]. N. Γ. Πολίτου, Ἐλληνικὴ βιβλιογραφία 1909 - 1920, τόμ. Α', 1909, σσ. 148 (ἀνάτ. ἐκ τῆς Ε.Ε.Π.Α. 3 (1909), σ. 394 - 540), τόμ. Β', 1911, σσ. 474 (ἀνάτ. ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπετ. 6 (1911), 139 - 612), τόμ. Γ', 1911 - 1920 (1927), σσ. 1138 (αὐτοτελῶς). K. Amantos, Die Erforschung der heutigen Ortsnamen in Griechenland, Zeitschrift für Ortsnamenforschung 5 (1929), σ. 62 - 70. N. Βέη, Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἡπειρωτικὴν βιβλιογραφίαν, Ἡπ. Χρον. 2 (1927), σ. 127 - 152, Π. Βιζούκίδου, Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἡπει-

1. Περιοδικὸν Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινούπολεως, τόμ. 15 - 16 (1884), σ. 368.

ρωτικὴν βιβλιογραφίαν, Αὐτόθι, σ. 110 - 126, 148 - 152. 3 (1928), σ. 103 - 116. Εὑλ. Κουρίλα, Βιβλιογραφία Ἡπείρου καὶ Ἀλβανίας, Αὐτόθι 3 (1928), σ. 50 - 102, 4 (1929), σ. 112 - 145, 5 (1930), σ. 119 - 152, 236 - 252, 6 (1931), σ. 75 - 153. Π. Πατριαρχέα, 'Ο θησαυρὸς τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Α' Τὸ Ἀρχεῖον τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων τῆς Τουρκοχρατίας, Ἀθῆναι 1933, σσ. 64. Κ. Π. Χατζηϊωάννον, Βιβλιογραφία τῆς Κυπριακῆς Λαογραφίας καὶ Γλωσσολογίας, Λευκωσία 1933, σσ. 37. Ν. Κυριαζῆ, Κυπριακὴ βιβλιογραφία, 'Ἐν Λάρνακῃ 1935, σσ. 343. Δ. Σ. Γκίνη καὶ Β. Μέξα, 'Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία (ἔκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν), Ἀθῆναι, τόμ. Α' (1936), σσ. 476 (1800 - 1839), τόμ. Β' (1941), σσ. 500 (1840 - 1855), τόμ. Γ' (1957), σσ. 625 (1856 - 1863). [Σύνολον βιβλίων 8504]. Γ. Βαλέτα, Αἰολικὴ βιβλιογραφία. Λέσβος - Ἀδραμυτινὸς κόλπος 1566 - 1939, Μυτιλήνη 1939, σσ. 215. Κ. Μ. Μιχαηλίδη, Συμβολὴ στὴν Αἰολικὴ βιβλιογραφία, Ἀθῆναι 1940, σσ. 135. Α. Χατζηδήμον, Συμρναϊκὴ βιβλιογραφία, Μέρος Α' (1764 - 1856), Μικρασ. Χρον. 4 (1948), σ. 340 - 410, Β' (1857 - 1876), Αὐτόθι 5 (1952), σ. 295 - 354, Γ' (1887 - 1894), Αὐτόθι 5 (1955), σ. 381 - 437. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Βιβλιογραφία τῆς Κρητικῆς Λαογραφίας καὶ Γλωσσολογίας, Μύσων 3 (1933), σ. 30 - 73, 7 (1938), σ. 97 - 129. Ν. Τωμαδάκη, 'Αναίρεσις καὶ συμπλήρωσις βιβλιογραφίας, Νεοελλ. Ἀρχ., 1 (1935), σ. 102 - 124. Κ. Ἡλιόπούλον, Βιβλιογραφία τῆς Πελοποννησιακῆς Λαογραφίας καὶ Γλωσσολογίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1830, 'Ἐν Ἀθῆναις 1937, σσ. 83. Δ. Π. Καλογεροπούλον, Βιβλιογραφία Εύβοίας καὶ Θεσσαλικῶν Σποράδων 1471 - 1937, 'Ἐν Ἀθῆναις 1937, σσ. 345. Δ. Πασχάλη, Κυκλαδικὴ βιβλιογραφία, ἥτοι κατάλογος τῶν ἀπὸ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος μέχρι σήμερον 1939 περὶ τῶν Κυκλαδῶν νήσων ὑπό τε Ἑλλήνων καὶ ξένων γεωγραφηθέντων καὶ ἱστορηθέντων. Α' Σίφνος, 'Ἐν Ἀθῆναις 1939, Β' Μῆλος - Κίμωλος, 'Ἐν Ἀθῆναις 1940. Γ' Σίκινος - Σέριφος, 'Ἐν Ἀθῆναις 1940. Χρ. Μυρίδη, Συμβολὴ εἰς τὴν βιβλιογραφίαν τοῦ Πόντου, 'Ἀρχ. Πόντ. 10 (1940), σσ. 197. Δ. Β. Βαγιακάκον, Συμβολὴ εἰς τὴν γλωσσικὴν βιβλιογραφίαν τῶν ἔτων 1939 - 1947, Λεξικογ. Δελτ. 4 (1942 - 1948), σ. 155 - 176. Τοῦ αὐτοῦ, Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἔτῶν 1939 - 1956 (τῶν ἔτῶν 1948 - 1956 καὶ συμπληρωματικὴ τῶν ἔτῶν 1939 - 1947), 'Ἀθηνᾶ 61 (1957), 104 - 222. Γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἔτῶν 1957 - 1959 'Ἀθηνᾶ 64 (1960), σ. 284 - 332. Μ. Τριανταφύ-

lidis - N. Andriotis, *Bibliographia Onomastica*, *Onoma* 3 (1952), p. 163 - 164. N. Andriotis - D. Vayacacos, *Bibliographia Onomastica*, *Onoma* 4 (1953), p. 185 - 188, 5 (1954), p. 203 - 207, 6 (1955/1956), p. 233 - 236, 7 (1956/1957), p. 64 - 67, 8 (1958/1959) [1960], σ. 95 - 102. Εἰς τὴν βιβλιογραφίαν αὐτὴν καταγράφονται καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ξένων μελετητῶν περὶ τῶν Ἑλληνικῶν τοπωνυμίων καὶ ἀνθρωπωνυμίων γραφέντα. Γ. Μέγα - Γ. Σπυριδάκη, *Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς λαογραφίας τῶν ἔτῶν 1939 - 1947*, 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 5 (1945/1949), σ. 226 - 233. Γ. Μέγα - Δ. Β. Οἰκονομίδου, *Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τῶν ἔτῶν 1948 - 1953*, 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 8 (1953/1954) [1957], σ. 265 - 275. Γ. Σπυριδάκη - Δ. Β. Οἰκονομίδου, *Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τῶν ἔτῶν 1921 - 1938*, 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 9 - 10 (1955/1957) [1958], σ. 302 - 321. Δ. Β. Οἰκονομίδου, *Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τῶν ἔτῶν 1954 - 1958*, 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 11 - 12 (1960), σ. 126 - 135. Τοῦ αὐτοῦ, *Βιβλιογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας τοῦ ἔτους 1959*, 'Επετ. Λαογρ. 'Αρχ. 11 - 12 (1960), σ. 373 - 375. Γ. Φουσάρα, *Εύβοϊκή βιβλιογραφία*, 'Αθηναί, τ. Α' (1955), Β' (1956), σσ. 320, Γ' (1958), σσ. 321 - 610.

Θέσιν τοπωνυμικῆς καὶ ἀνθρωπωνυμικῆς βιβλιογραφίας ἔπεχουν καὶ αἱ 'Αναγραφαὶ δημοσιευμάτων διαφόρων ἐπιστημόνων περὶ ταῦτα ἀσχοληθέντων, ώς εἶναι ή 'Αναγραφὴ δημοσιευμάτων τοῦ Σ. Λάμπρου, N. 'Ελλ. 14 (1917), σ. 145 - 248 (συνταχθεῖσα ὑπὸ Γ. Χαριτάκη), τοῦ N. Πολίτου, Λαογρ. 7 (1923), σ. κη' - να' (ὑπὸ τοῦ ίδίου), τοῦ A. Χατζῆ, Περὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ἔπους 1 (1950), Παράρτημα, σ. 21 - 23, τοῦ Λ. Ζώη, *Νεοελληνικὰ 1* (1951) Παράρτ. σ. VII - XXVIII, τοῦ Φ. Κουκουλέ, ΕΕΒΣ 23 (1953), σ. κ' - λγ' (ὑπὸ I. Παμπούκη), τοῦ Σ. Κυριακίδου, Προσφορὰ εἰς Σ. Κυριακίδην, 1953, σ. ια' - ξβ' (ὑπὸ 'Ελένης Λαζαρίδου), τοῦ A. Κεραμοπούλου, Γέρας εἰς A. Κεραμόπουλον 1953, σ. 684 - 690, τοῦ Γ. Χατζιδάκι, ΕΕΦΣΠΑ 6 (1955/1956), σ. 20 - 73 (ὑπὸ 'Αγγελικῆς Μαλικούτη), τοῦ Σ. Κουγέα, 'Ελλην. 15 (1957), σ. ζ' - ιε', τοῦ K. Αμάντου, 'Αφιέρωμα εἰς K. Αμαντον 1960, σ. ιζ' - μ' (ὑπὸ Φ. Μπουμπουλίδου), τοῦ N. Βέη, Πελοπονν. 3 - 4 (1960), σ. 440 - 478 (ὑπὸ Εὐγενίας Βέη - Χατζιδάκη), τοῦ M. Τριανταφυλλίδη, 'Αφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 1960, σ. 25 - 39 (ὑπὸ τῆς 'Ελενας Η. Πολίτη), τοῦ I. Βογιατζίδου, 'Αθηνᾶ 65 (1961), σ. 256 - 261 (ὑπὸ Δ. Οἰκονομίδη, ΤΟΜΟΣ ΕΓ').

μίδου), τοῦ Α. Α. Παπαδοπούλου, 'Αθηνᾶ 65 (1961), σ. 266-271 (ώπο Δ. Β. Βαγιακάκου) κ.ά. 'Επίσης διάφορα 'Υπομνήματα ἐπιστημονικῆς δράσεως, ως εἶναι τοῦ Ν. Τωμαδάκη, 1949, σσ. 27 κ.ά.

Α' - ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ νεώτερὸν **Κράτος** ἀμέσως ἀπὸ τῆς συστάσεώς του (1833)¹ κατέβαλε πολλὴν σπουδὴν πρὸς «ἀνασύστασιν τῶν παλαιῶν ὀνομάτων τῆς 'Ελλάδος» δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ ὄνοματος πολλῶν πόλεων καὶ χωρίων δι' ἄλλου ἀρχαίου. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς 'Αντιβασιλείας τοῦ 'Οδωνος εἰς ἄπο τοὺς καλυτέρους ὄνοματοθέτας ἦτο ὁ Γερμανὸς Λούδοβικος Ross (1805-1859), ἔφορος ἀρχαιοτήτων Πελοποννήσου καὶ πρῶτος καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον 'Αθηνῶν (1837-1844). Οὗτος ἡσχολήθη κυρίως μὲ τὰ τοπωνύμια τῆς Πελοποννήσου².

Εἰς τὸ 'Αρχεῖον τοῦ 'Αγῶνος τῆς 'Εθνικῆς Βιβλιοθήκης (τμῆμα 'Επιτροπῆς ἀλλαγῆς τοπογραφικῶν ὄνομάτων) εὑρίσκεται τὸ ἔξης βασιλικὸν διάταγμα³:

ΟΘΩΝ κ.λπ.

'Επιθυμοῦντες νὰ διασώζωσι τὰ ὄνόματα τῶν νέων πόλεων, χωρίων, δδῶν ἢ πλατειῶν τὴν μνήμην διαφέροντων θέσεων τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας καθὼς καὶ διαφέροντων ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς παλαιᾶς καὶ νεωτέρας ἱστορίας τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εθνους κατὰ πρότασιν τῆς 'Ημετέρας ἐπὶ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν κλπ. Γραμματείας, ἀρ. 19298 καὶ 21354, διορίζομεν ἐπιτροπὴν ἔχουσαν ἔργον, τὴν ἀνεύρεσιν, ἐξακρίβωσιν καὶ ἔγκρισιν τῶν τοιούτων ὄνομάτων, συγκειμένην δὲ ἐκ τῶν κυρίων Γ. Αλνιάνου, συμβούλου τῆς 'Επικρατείας, Κ. 'Ασωπίου, καθηγητοῦ τῆς Φιλολογίας, Α. Ραγκαβῆ συμβούλου ὑπουργικοῦ καὶ Νικολαΐδου Λιβαδέως καθηγητοῦ καὶ ὑπουργικοῦ παρέδρου.

'Ἐν 'Αθήναις τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1843.

Τ.Σ. ΟΘΩΝ.

Μ. Γ. Σχινᾶς

1. Διάταγμα τῆς ἀπὸ 3 (15) 'Απριλίου. 'Εφημ. Κυβερν. 1 (1833), ἀρ. 12.

2. Reisen und Reisenruten durch Griechenland. Erster Theil, Reisen in Peloponnesum, Berlin 1841.

3. Ν. Βέη, Πρῶτες κρατικὲς φροντίδες γιὰ τὰ τοπωνύμια τῆς χώρας. Φιλολογικὴ Πρωτοχρονιὰ 9 (1952), σ. 112-113.